

Bijlage 1: Millenniumschap gemeente Zeewolde: evaluatie en vervolg

1. Evaluatie millenniumschap gemeente Zeewolde

In 2008 heeft de Raad ingestemd met deelname van de gemeente Zeewolde aan het millenniumschap. Van de zeven millenniumdoelen zijn er drie waar prioriteit aan gegeven is, namelijk:

1. Extreme armoede en honger de wereld uit;
2. Iedereen leeft in een duurzaam leefmilieu;
3. Eerlijke handel.

Voor het millenniumschap werd een jaarlijks bedrag van € 5.000,- beschikbaar gesteld zonder bijbehorende uren binnen de eigen organisatie. Daarnaast is een denktank met lokale bewoners ingericht om te adviseren over de invulling van het millenniumschap.

In korte lijnen is de volgende werkwijze bedacht. Het budget van € 5.000 is verdeeld in drie delen van € 1.500,-. Voor elk millenniumdoel € 1.500,- per jaar. Het overgebleven deel kon voor allerlei zaken beschikbaar komen.

1.1 Extreme honger en armoede

In het kader van het millenniumdoel 'extreme honger en armoede' is de indertijd slapende organisatie Stichting Zeewolde Wereldorp (SZW) nieuw leven in geblazen en is er een projectband ingesteld met de gemeente Gaongho in Burkina Faso. De projectband hield in dat er jaarlijks door de SZW een project in Gaongho werd ondersteund. Als basis gold de gemeentelijke bijdrage van € 1.500,-. Eens per vier jaar had/heeft de SZW een afspraak met de basisscholen voor een schoolbreed project gericht op geldinzameling. Via aanvullende fondsen als de Thuringfoundation en Wilde Ganzen werd het ingezamelde geld vermenigvuldigd.

Sinds 2008 zijn er projecten in Gaongho uitgevoerd in kader van de projectband en met behulp van de gemeentelijke bijdrage:

Jaartal	Project
2008/2009	6 lerarenwoningen
2010	alfabetiseringscentrum
2011	inboedel vergaderruimte
2012	uitbreiding school met 4 klassen
2013/2014	druppelirrigatiesysteem voor landbouwproject
2015	uitbreiding druppelirrigatiesysteem en zonnepanelen voor kraamcentrum
2016	reparatie stuwdam en reparatie kraamcentrum
2017	ambulance en uitbreiding druppelirrigatie
2018	materialen hospitaal en kraamcentrum
2019	reparatie druppelirrigatie en omheining

De SZW heeft ondertussen een gedegen bestuur en een goede projectband met de gemeente Gaongho via een in Burkina Faso actieve tussenorganisatie genaamd ADDG. Hierdoor is de route van in Nederland verkregen geld tot daadwerkelijke projectuitvoering in Gaongho goed geborgd.

Naast de middelen vanuit de gemeente en de multiplier vanuit landelijk opererende stichtingen ontvangt de SZW eens per vier jaar extra middelen vanuit de basisscholen en ontvangen ze jaarlijks bijdragen vanuit enkele kerkgemeenschappen.

Kortom, er is een geborgde samenwerking tussen de gemeente Zeewolde en de gemeente Gaongho door tussenkomst van de SZW en ADDG. Hierdoor worden daadwerkelijk projecten georganiseerd die leiden tot het verminderen van armoede (educatie) en honger (stuwdam en druppelirrigatie).

1.2 Iedereen leeft in een duurzaam leefmilieu

In 2011 is de lokale energie coöperatie Zeenergie opgericht met als doel in de verdere duurzame ontwikkeling van Zeewolde te voorzien door het inkopen en leveren van duurzame energie voor haar leden, de productie van duurzame energie en het bevorderen van energiebesparing. De voorzitter van de coöperatie maakte tevens deel uit van de genoemde denktank.

Vanuit haar bovengenoemde doelstelling kon Zeenergie ook rekenen op een bijdrage vanuit het millenniumschap. Daar is enkele keren gebruik van gemaakt, waarbij de middelen zijn gebruikt voor verdere promotie van Zeenergie (website, communicatiemiddelen).

Zeenergie is niet doorgegroeid tot een breed gedragen energie coöperatie. Het ledental bleef beperkt en het bleek moeizaam te zijn de bestuurlijke taken in te vullen.

Kortom, er is onvoldoende invulling gegeven aan dit millenniumdoel. Weliswaar is Zeenergie nog steeds actief en opnieuw van een bestuur voorzien. Echter, het aantal leden is nog steeds beperkt en er is de laatste jaren geen aanspraak meer gedaan op een bijdrage vanuit het millenniumschap.

1.3 Eerlijke handel

In de denktank zat tevens de toenmalige directeur van de stichting Wereldwinkel in Zeewolde. Ook deze stichting, waar onder andere FAIR Trade producten werden verkocht, kwam in aanmerking voor een bijdrage. Daar is gebruik van gemaakt tot en met 2014, waarbij de middelen zijn ingezet voor speciale promotionele activiteiten in en communicatie over de Wereldwinkel.

Na 2014 is de Wereldwinkel als concept overgenomen door de Oude Bieb. Daar worden nog steeds FAIR Trade producten verkocht, maar niet meer onder de titel Wereldwinkel.

Ook vanuit de Oude Bieb is vervolgens geen aanspraak meer gedaan op een financiële bijdrage. Wel zijn eerste aanzetten gegeven om te komen tot het predicaat 'FAIR Trade gemeente', maar daar is geen vervolg aan gegeven.

1.4 Werelddorpdag

In 2016 is, gekoppeld aan het schoolbrede project van de SZW, door de cultuurmakelaar het event Werelddorpdag georganiseerd. In samenwerking met de basisscholen en gebaseerd op het jaarlijkse culturaanbod, werd in april een speciale dag georganiseerd. Educatie op de basisscholen over ontwikkelingssamenwerking in combinatie met kunst en in de middag een voorstelling in De Verbeelding. Om tevens extra middelen voor Gaongho te genereren.

Tijdens een evaluatie van deze eerste Werelddorpdag is door de basisscholen aangegeven dat ze dit jaarlijks georganiseerd zouden willen zien. Passend en gecombineerd binnen het cultuuraanbod.

Sinds 2016 is Werelddorpdag jaarlijks georganiseerd. Daar waar Zeenergie en Wereldwinkel geen aanspraak meer maakten op een financiële bijdrage is bedacht om een deel van het budget voor het millenniumschap ter beschikking te stellen voor de organisatie van Werelddorpdag. Op deze wijze werden de beschikbare middelen nuttig gebruikt en werd er tevens door een lokale partner invulling aan gegeven. Daarbij gold overigens dat Werelddorpdag niet exclusief gerelateerd is aan de SZW.

1.5 Conclusie evaluatie

Vanuit het millenniumschap is invulling gegeven aan drie millenniumdoelen. De beschikbare middelen zijn optimaal gebruikt voor het millenniumdoel 'extreme armoede en hoger de wereld uit' en onvoldoende voor de doelen 'iedereen leeft in een duurzaam leefmilieu' en 'eerlijke handel'.

Er is nog steeds jaarlijks een budget beschikbaar van € 5.000,-. De laatste jaren worden deze middelen benut voor de bijdrage aan SZW en Werelddorpdag.

Hoewel er binnen de gemeentelijke organisatie geen formatieruimte voor het millenniumschap beschikbaar is gesteld, is het noodzakelijk dat er jaarlijks uren aan besteed worden. Het gaat dan om overleg, financiële afhandeling, evaluatie, communicatie, en dergelijke. De betreffende projecten kunnen vervolgens zelfstandig door de initiatiefnemers uitgevoerd worden.

2. Millenniumdoelen zijn vervangen door de Global Goals

2.1 Global Goals

Op 25 september 2015 zijn de lidstaten van de VN het eens geworden over de 17 Global Goals for Sustainable Development. De Global Goals bouwen voort op de Millenniumdoelen, de mondiale agenda die van 2000 tot 2015 werd nagestreefd.

Alle Global Goals hebben targets die direct of indirect verband houden met het dagelijkse werk van lokale en regionale overheden. Eigenlijk verbinden de Global Goals de internationale dimensie met de lokale dimensie.

Binnen de algemene Nederlandse context zijn de Global Goals in te delen in vier domeinen:

- Het sociaal domein
- Domein duurzame economie, infrastructuur en werkgelegenheid
- Het fysiek domein
- Het domein veiligheid, goed bestuur en partnerschappen.

Lokale invulling van de doelen vergt aansluiting bij de lokale realiteit en de lokale behoeften. En dus de wijze waarop de doelen al dan niet passen binnen het gemeentelijk beleid.

Global Goals	
1. Einde aan armoede overal en in al zijn vormen	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Schuldpreventie jeugd • Collectieve zorgverzekering minima
2. Einde maken aan honger, zorgen voor voedselzekerheid, betere voeding en duurzame landbouw bevorderen	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Voedselbanken • Voedselverspilling
3. Gezonde levens, bevorderen welzijn van mensen van alle leeftijden	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning mantelzorg en vrijwilligers • Tegengaan sociaal-economische gezondheidsverschillen
4. Goed en inclusief onderwijs en levenlang leren	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Schooluitval • Proeftuin onderwijs op maat
5. Bevorderen gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Steun voor kwetsbare groepen • Bevorderen deelname vrouwen in lokale politiek
6. Beschikbaarheid en duurzaam beheer van water en sanitaire voorzieningen	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Pilots variabele rioolheffing • Join the Pipe
7. Zorgen voor toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Korting OZB op energieneutrale woningen • Energiecoaches
8. Duurzame, inclusieve en bestendige economische groei en volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Promoten duurzaamheids certificering • Bevorderen sociaal ondernemerschap
9. Hoogwaardige, duurzame en inclusieve infrastructuur, industrie en innovatie	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren groene hubs, proeftuinen • Innovatie op gebied van afval/grondstoffen
10. Ongelijkheid in en tussen landen beperken	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Verminderen sociale voetafdruk • Participatie minderheden en kwetsbare groepen
11. Maak steden en dorpen inclusief, veerkrachtig en duurzaam	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Onttegeling/waterafvoer

	<ul style="list-style-type: none"> • Vergroening samen met bewoners
12. Verduurzamen consumptie- en productiepatronen	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Steun voor kringloopwinkels en repair shops • Bevorderen duurzame en eerlijke handel
13. Neem dringend actie om klimaatverandering en de effecten te bestrijden	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Voorbeeldwoningen • Vergroenen van dorp
14. Bescherming van oceanen en zeeën	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam afvalwaterbeheer • Schone stranden
15. Bescherming, herstel en duurzaam gebruik van ecosystemen	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Stadslandbouw • Ecologisch groenbeheer
16. Bevordering van vreedzame, inclusieve en rechtvaardige samenlevingen voor iedereen en effectieve, inclusieve instellingen op alle niveaus	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Verbinding veiligheidstaken met zorgtaken • Ruimte geven aan bewonersinitiatieven
17. Versterking van middelen voor de implementatie en revitalisatie van het mondiale samenwerkingsverband voor duurzame ontwikkeling	Oa: <ul style="list-style-type: none"> • Initiatieven van anderen steunen en verbinden • Kennisuitwisseling bij partneroverheden

Binnen het gemeentelijke beleid in Zeewolde zijn de Global Goals op dit moment verdeeld over verschillende beleidsvelden, beleidsdocumenten en medewerkers. Het is goed te constateren dat op de verschillende domeinen, bewust of onbewust en in meer of mindere mate, gewerkt wordt aan de Global Goals.

De Global Goals vormen een mooie basis voor verdere (duurzame) integratie van de verschillende beleidsvelden. De fysieke duurzaamheid (milieu en leefomgeving), de economische duurzaamheid (industrie, inkoop, innovatie) en de sociale duurzaamheid (onderwijs, gendergelijkheid, sociale gelijkheid) vragen om een integrale samenwerking. Ook de GDI, waar Zeewolde de nummer 1 is, gaat uit van deze verbreding van duurzaamheid.

Vooralsnog wordt geconcludeerd dat het hanteren van de Global Goals als integraal beleidskader een streven is. Er wordt binnen de gemeente Zeewolde aan de Global Goals gewerkt, maar ze vormen niet de integrale koepel waar ze voor in het leven zijn geroepen door de VN.

2.2 Voortgang ontwikkelingssamenwerking op basis van Global Goals

Vanuit de evaluatie van het millenniumschap komt naar voren dat zowel de projectband met Gaongho als de organisatie van Werelddorpdag hun kracht bewezen hebben en potentie hebben voor vervolg.

De projectband met Gaongho sluit aan bij vele Global Goals (1/2/4/5/7/10/11/14) en Werelddorpdag heeft de potentie om jaarlijks een koppeling te maken met een andere Global Goal. En daarmee een ander beleidsveld binnen de gemeentelijke organisatie.

Er wordt dan ook voorgesteld het beschikbare budget van € 5.000 voor millenniumschap/ontwikkelingssamenwerking als volgt in te zetten:

1. € 2.500,- per jaar aan de SZW voor het continueren van de projectband met Gaongho;
2. € 2.500,- per jaar aan de cultuurmakelaar voor de jaarlijkse organisatie van Werelddorpdag in nauwe samenwerking met de basisscholen. Als voorwaarde hiervoor geldt dat jaarlijks een andere Global Goal wordt gekozen om aan Werelddorpdag te koppelen. Bijvoorbeeld:

project plastic dieet op de basisscholen (lokale dimensie) vanuit de problematiek van de plastic soep (internationale dimensie).

Er is geen subsidiekader beschikbaar voor deze bijdragen. Hiertoe zal een aparte beleidsregel ingericht moeten worden.